

STRATEGI
PROCESS
PLAN
POLICY
▶ **RIKTLINJE**
RUTIN

RIKTLINJER FÖR STADGEEFTERLEVNAD

Fastställda av: Riksstyrelsen
Datum: 2024-12-12
Gäller från: 2025-01-01
För revidering ansvarar: Revisionsutskottet
Ska uppdateras: Löpande
För uppföljning ansvarar: Revisionsutskottet
Gäller för: Förtroendevalda inom medlemsrörelsen

RIKTLINJER FÖR STADGEEFTERLEVAD

För att Rädda Barnen ska kunna uppfylla löftet att varje dag göra världen lite bättre för barn behöver medlemsrörelse och kansliorganisation efterleva Rädda Barnens stadgar. Stadgarna sätter upp ramar för vår interndemokrati samt styr hur vi använder våra resurser så att de stärker barns rättigheter och ger bästa effekt för barn. Efterlevnad av stadgarna är också av största betydelse för att skydda organisationen och Rädda Barnens varumärke. Med bristande stadgefterlevnad riskerar vi att mista våra målgruppers, givares och allmänhetens förtroende.

Rädda Barnens riktlinjer för stadgefterlevnad ska enligt Rädda Barnens stadgar § 6 konkretisera hur överträdelser av stadgar som sker på organisationsnivå ska hanteras och beslutas. Ambitionen med dessa riktlinjer är framför allt att avvikelser från stadgarna ska vändas till efterlevnad. Målet med Rädda Barnens arbete med stadgefterlevnad är att det ska bli lättare att göra rätt och att ett regelstöd som inspirerar till efterlevnad ska erbjudas. I det arbetet är bland annat kommunikation, utbildning och stöd till förtroendevalda viktiga komponenter. Avvikelse från stadgarna som ändå förekommer ska hanteras genom att ge lokalföreningar och distrikt tydlighet, tillfälle och stöd att följa stadgarna. Detta ska vi göra som Ett Rädda Barnen genom att tillsammans, i våra olika roller, ta ansvar för att stödja varandra när det är svårt att efterleva stadgarna. Ramarna för hur detta ska gå till framgår av nivå 1 nedan.

Många avvikelser från stadgarna kommer att lösas genom processen på nivå 1. Men när så inte är fallet behöver arbetet tas vidare på annat sätt. Enligt Rädda Barnens stadgar § 6 kan riksstyrelsen vidta åtgärder vid överträdelse av stadgarna på organisationsnivå. Ramarna för hur detta ska gå till framgår av nivå 2 och 3 nedan.

Om riksstyrelsen skulle överträda stadgarna hanteras frågan av riksmötet eller ett extra riksmöte.

RIKTLINJER

Nivå 1

Arbetet sker i en Stadgefterlevnadsgrupp

När en fråga om avvikelse från stadgarna aktualiseras bildas en Stadgefterlevnadsgrupp.

Vid en lokalförenings avvikelse från stadgarna ansvarar distriktsstyrelsen för gruppens arbete. Distriktsstyrelsen utser någon i distriktsstyrelsen som leder arbetet. I gruppen ingår också lokalföreningens ordförande, regionchef samt lokalföreningens revisorer. Regionchef och lokalföreningens ordförande kan delegera till annan lämplig person att i stället ingå i gruppen.

Vid distrikts avvikelse från stadgarna leds gruppens arbete av representant från riksstyrelsen. I gruppen ingår också distriktets ordförande och revisorer, regionchef samt riksförbundets förtroendevalda revisor. Regionchef och distriktets ordförande kan delegera till annan lämplig person att i stället ingå i gruppen.

Fler personer kan vid behov adjungeras till gruppen, såsom personal på regionkansliet, annan ledamot i lokalföreningens/distriktets styrelse eller ledamot från riksstyrelsen.

Om distriktsstyrelsen bedömer att en lokalförenings avvikelse från stadgarna utgör en allvarlig överträdelse ska distriktsstyrelsen informera riksstyrelsen som efter dialog med distriktsstyrelsen kan ta över ansvaret och leda arbetet enligt nivå 2.

Stadgefterlevnadsgruppens uppgift

Stadgefterlevnadsgruppens uppgift är att bilda sig en uppfattning om det har skett en avvikelse från

stadgarna och - om så är fallet – ge stöd till lokalförening eller distrikt så att stadgarna kan följas i framtiden.

Den som leder stadgeafterlevnadsgruppens arbete enligt ovan informerar lokalföreningen/distriktet om vilken avvikelse från stadgarna som har aktualiserats och ber lokalföreningen eller distriktet att beskriva bakgrund och orsak till den uppkomna situationen.

Om stadgeafterlevnadsgruppen kommer fram till att det har förekommit en avvikelse från stadgarna ska gruppen gemensamt

- identifiera vad som behöver göras och vilket stöd som behövs, och
- ta fram en plan för att lokalföreningen/distriktet fortsättningsvis ska kunna följa stadgarna.

Nivå 2

Nivå 2 aktualiseras om:

- det handlar om allvarliga överträdelser av stadgarna,
- samsyn kring om det har förekommit en avvikelse från stadgarna inte kan nås på nivå 1,
- lokalförening/distrikt inte medverkar till arbetet på nivå 1,
- lokalförening/distrikt trots insatser enligt nivå 1 fortsätter att bryta mot stadgarna.

Riksstyrelsen ansvarar för arbetet på nivå 2 i dialog med riksförbundets förtroendevalda revisor.

Process för nivå 2

Om riksstyrelsen bedömer att en stadgeöverträdelse har ägt rum fattas beslut om revision av berörd lokalförening/distrikt.

Vid mindre allvarliga överträdelser kan riksstyrelsen i stället för revision

- i dialog med berörd lokalförening/distrikt och riksförbundets förtroendevalda revisor ta fram en plan för att lokalföreningen/distriktet fortsättningsvis ska kunna följa stadgarna, eller
- i de fall sakförhållandena är klara och en plan med stöd har tagits fram på nivå 1, besluta att innehålla medlemsandelar fram till dess lokalföreningen/distriktet har upphört med stadgeöverträdelsen. Beslutet ska efterföljas med tydliga krav på vad lokalföreningen/distriktet behöver göra för att medlemsandelarna ska betalas ut. Av riksstyrelsens beslut ska även framgå vilket stöd som erbjuds för att lokalföreningen/distriktet fortsättningsvis ska kunna följa stadgarna.

Nivå 3

Om revision har genomförts eller lokalförening/distrikt inte upphört med stadgeöverträdelsen efter hantering på nivå 2, övergår arbetet till nivå 3. Riksstyrelsen ansvarar för arbetet på nivå 3 i dialog med riksförbundets förtroendevalda revisor.

Vid riksstyrelsens beslut om åtgärd enligt stadgarna § 6 ska främst graden av allvarighet av stadgeöverträdelsen läggas till grund för beslutet.

Riksstyrelsens beslut på nivå 3 att innehålla medlemsandelar eller utfärda en skriftlig varning ska efterföljas av tydliga krav på att genomföra tidigare framtagna planer och åtgärder, följa rekommendationer från revisionen eller genomföra ytterligare åtgärder som riksstyrelsen anser behövs. Av riksstyrelsens beslut ska även framgå vilket stöd som erbjuds för att lokalföreningen/distriktet fortsättningsvis ska kunna följa stadgarna.

Beslut av riksstyrelsen om nedläggning, sammanslagning eller övertagande av förvaltningen i

lokalförening eller distrikt ska föregås av behandling i Rädda Barnens råd för stadgefterlevnad.

Vid beslut att överta förvaltningen av en lokalförening kan riksstyrelsen, om berört distrikt samtycker, delegera förvaltningen till distriktets styrelse.

Rädda Barnens råd för stadgefterlevnad

Rädda Barnens råd för stadgefterlevnad är ett rådgivande organ till riksstyrelsen för arbetet med att öka efterlevnaden av Rädda Barnens stadgar och andra styrdokument.

Rådet ska informeras om vad uppföljningar av arbetet visar och ges tillfälle att lämna synpunkter på förslag till revideringar av dessa riktlinjer liksom på andra för medlemsrörelsen centrala styrdokument om regefterlevnad som tas fram eller revideras.

I de fall riksstyrelsen bedömer att det kan bli aktuellt med beslut om nedläggning, sammanslagning eller övertagande av förvaltning ska frågan behandlas av rådet som lämnar rekommendation till beslut.

I rådet ingår riksförbundets förtroendevalda revisor samt tre representanter från lokalföreningar, två representanter från distrikt och en ledamot i riksstyrelsen med särskilt ansvar för stadgefrågor. Representanterna ska ha pågående förtroendeuppdrag inom Rädda Barnen.

Distrikten som ingår i respektive regionråd nominerar en representant från lokalföreningarna och en representant från distriktet. Nomineringarna ska åtföljas av en kort motivering och förklaring att den nominerade tackat ja till nomineringen. Riksstyrelsen utser lokalföreningarnas och distriktets representanter med beaktande av kompetens och geografisk spridning så att alla regioner är representerade. Riksstyrelsen utser också två suppleanter.

Representanterna i rådet utses för två år. Om en representant lämnar sitt förtroendeuppdrag inom Rädda Barnen ska Riksstyrelsen utse ny representant. Representanter från lokalförening och distrikt ersätts av någon av suppleanterna eller en ny person som nomineras av berörda distrikt.

Rådet leds av riksstyrelsens ledamot. Rådets rekommendationer till beslut och motiveringarna till dessa ska dokumenteras i ett protokoll som görs tillgängligt för lokalföreningar och distrikt efter det att riksstyrelsen har fattat beslut i frågan. I protokollet ska berörda lokalföreningar och distrikt anonymiseras.

Uppföljning och revidering

Riktlinjerna ska fram till riksmötet 2026 löpande följas upp och utvärderas, och vid behov revideras.

Referensdokument

- Stadgar för Rädda Barnen

Ikraftträdande

Riktlinjerna träder i kraft 1 januari 2025.